

22 december 2011

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och ska genom oberoende granskning av statlig verksamhet medverka till demokratisk insyn och effektiv förvaltning.

Regeringens styrning av miljökrav i offentlig upphandling bör förbättras

Att ställa miljökrav i offentlig upphandling framhålls av regeringen som ett betydelsefullt verktyg som ska bidra till minskad klimatpåverkan. Styrningen saknar dock koppling till klimatmålet och andra miljömål, konstaterar Riksrevisionen.

Miljökrav i offentlig upphandling är ett av de styrmedel som ska bidra till etappmålet för år 2020 för miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*. Etappmålet innebär att utsläppen av växthusgaser år 2020 ska vara 20 miljoner ton lägre i förhållande till 1990 års nivå.

Riksrevisionens granskning visar att regeringens styrning av miljökrav i offentlig upphandling måste stärkas för att öka effektiviteten. Regeringens handlingsplan för miljökrav i offentlig upphandling saknar en tydlig koppling till etappmålet och andra miljö kvalitetsmål. I stället är målen i handlingsplanen inriktade mot själva processen att ställa miljökrav, det vill säga att öka andelen upphandlingar med miljökrav och att öka andelen upphandlande myndigheter som ställer miljökrav. Det går därför inte att dra slutsatser om vilka produktgrupper som upphandlas och hur många av dessa upphandlingar som verkligen resulterar i köp av miljöanpassade produkter. Därmed blir det också svårt att uttala sig om styrmedlet bidrar till etappmålet.

– Miljökrav i offentlig upphandling riskerar att bli en symbolåtgärd utan tydlig effekt på klimatmålet. Om regeringens styrning stärks kan det bidra till minskade utsläpp till en lägre kostnad för samhället, säger riksrevisor Claes Norgren.

Riksrevisionen föreslår bland annat att regeringen knyter handlingsplanen till klimatmålet så att det framgår att syftet med att ställa miljökrav i offentlig upphandling är att minska negativ miljöpåverkan. Regeringen bör också utreda om det går att utse flera prioriterade produktgrupper, som regeringen gjort i miljöbilsförordningen. Riksrevisionens undersökning av den offentliga sektorns miljöbilsköp visar att de tvingande kraven i förordningen har lett till miljövinster till låga kostnader.

Fakta: Den offentliga sektorn upphandlar varje år varor, tjänster och byggentreprenader för mellan 480-580 miljarder kronor. Genom att ställa miljökrav på det som upphandlas kan skadlig miljöpåverkan minskas. Det är i huvudsak frivilligt för stat, kommuner och landsting att ställa miljökrav på det som upphandlas. Förordningen (2009:1) om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och bilresor ställer dock tvingande krav på att de bilar som staten köper ska vara miljöbilar.

Rapporttitel: Miljökrav i offentlig upphandling – är styrningen mot klimatmålet effektiv? (RiR 2011:29)
Rapporten kan hämtas och beställas på www.riksrevisionen.se

Riksrevisor: Claes Norgren

Projektledare: Ann-Mari Skorpen, 08-5171 40 35

Pressekreterare: Pernilla Eldblom, 08-5171 42 00